

Ekonomikas valsts 25.olimpiāde, 3.posms

Dalībnieka kods:

2024.gada 22.februārī
Latvijas Universitātes
Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē

Atzīmē pareizo atbildi apvelkot attiecīgo burtu (a, b, c vai d)!
Katrā jautājumā drīkst atzīmēt tikai vienu atbildi. Par katru pareizu atbildi 1 punkts.
Norādi dalībnieka kodu uz katras lapas.

1. Uzskata, ka ekonomika ir efektīva, ja tiek sasniegta:
 - a) pilnīga nodarbinātība;
 - b) potenciālais ražošanas apjoms;
 - c) pilnīga nodarbinātība vai potenciālais ražošanas apjoms;
 - d) → gan pilnīga nodarbinātība, gan potenciālais ražošanas apjoms.
2. Kā plašais emigrācijas vilnis no Latvijas 2008.-2009.gada krīzes laikā atspoguļotos ražošanas iespēju robežas modelī?
 - a) → Ar ražošanas iespēju robežas nobīdi pa kreisi.
 - b) Ar punkta pārvietošanos pa ražošanas iespēju robežu.
 - c) Kā punkta pārvietošanās no ražošanas iespēju robežas pa kreisi, tuvāk koordinātu asīm.
 - d) Kā punkta pārvietošanās pa labi no ražošanas iespēju robežas.
3. Ja vienai no kopā lietojamām precēm cena paaugstinās, tad:
 - a) → samazinās otras preces pieprasījums;
 - b) samazinās otras preces cena;
 - c) palielinās otras preces pieprasījums;
 - d) palielinās otras preces pieprasītais daudzums.
4. Tīrās investīcijas (*net investment*) aprēķina no kopējām investīcijām atskaitot:
 - a) → kapitālpreču nolietojumu jeb amortizāciju;
 - b) krājumus uzņēmumu noliktavās;
 - c) valdības veikto investīciju apjomu;
 - d) ārvalstu tiešās investīcijas.
5. Kādu secinājumu par reālā IKP izmaiņām var izdarīt, ja gada laikā ir palielinājies gan nominālais IKP, gan cenu līmenis?
 - a) Reālais IKP ir samazinājies.
 - b) Reālais IKP ir palielinājies.
 - c) Reālais IKP nav nedz palielinājies, nedz samazinājies.
 - d) → Pēc dotās informācijas nevar noteikt reālā IKP izmaiņas.
6. Ekonomikas lejupslīdes fāzē bezdarba pieaugums mazāk skars nodarbinātos, kuri ražo:
 - a) kapitālpreces;
 - b) → pārtiku;
 - c) ilgstoši lietojamas patēriņa preces;
 - d) transporta līdzekļus.

7. Kuru bezdarbu varētu palielināt kopējā pieprasījuma (AD) samazināšanās un recesijas plaisas izveidošanās?
- Sezonālo.
 - Frikcionālo jeb īslaicīgo.
 - Ciklisko.
 - Strukturālo.
8. Kuri bezdarba veidi veido bezdarba līmeni pilnīgas nodarbinātības apstākļos?
- Pilnīgas nodarbinātības apstākļos visu bezdarba veidu līmenis ir 0%.
 - Sezonālais, strukturālais, cikliskais.
 - Sezonālais, strukturālais, frikcionālais.
 - Dabiskais un cikliskais.
9. Par automātiskajiem ekonomiskās aktivitātes stabilizatoriem uzskata:
- līdzsvarotu (sabalansētu) valsts budžetu;
 - progresīvo nodokļu likmju un bezdarbnieku pabalstu sistēmu;
 - pozitīvu ārējās tirdzniecības bilanci;
 - stimulējošu fiskālo un stimulējošu monetāro politiku.
10. Īstenojot stimulējošo fiskālo politiku, ekonomikas aktivizēšanos panāk ar:
- nodokļu samazināšanu, valdības izdevumu palielināšanu;
 - procentu likmju samazināšanu;
 - gan nodokļu, gan valdības izdevumu samazināšanu;
 - valūtas kursa samazināšanu.
11. Kurš pasākums varētu visvairāk un ātrāk samazināt inflāciju?
- Nodokļu palielināšana par 500 milj. eiro.
 - Valdības izdevumu samazināšana preču un pakalpojumu iegādei par 500 milj. eiro.
 - Nodokļu un valdības izdevumu palielināšana par 500 milj. eiro.
 - Gan nodokļu, gan valdības izdevumu samazināšana par 500 milj. eiro.
12. Naudas pirktspēja samazinās, ja:
- palielinās bezdarba līmenis;
 - samazinās cenu līmenis;
 - palielinās patēriņa cenu indekss;
 - samazinās noguldījumu procentu likmes.
13. Kādu makroekonomisko politiku 2022. un 2023.gadā īstenoja Eiropas Centrālā banka (ECB)?
- Stimulējošo monetāro politiku.
 - Stimulējošo fiskālo politiku.
 - Ierobežojošo monetāro politiku.
 - Ierobežojošo fiskālo politiku.
14. Kurš ir ieguvējs no ECB īstenotās monetārās politikas 2022.-2023.gadā?
- Uzņēmumi.
 - Kredītņēmēji.
 - Naudas noguldītāji.
 - Investori.

15. Kurš secinājums ir korekts zinot, ka 2022.gadā patēriņa inflācija bija 17,3%, bet 2023.gadā 9%?
- 2023.gadā visu preču, pakalpojumu cenas ir samazinājušās.
 - 2023.gadā visu preču, pakalpojumu cenas ir paaugstinājušās.
 - 2023.gadā ir paaugstinājušās cenas visām patēriņa grozā ietilpstošajām precēm un visiem pakalpojumiem.
 - 2023.gadā, salīdzinot ar 2022.gadu, ir paaugstinājies patēriņa cenu indekss.
16. Eirozonā naudas daudzumu apgrozībā var ietekmēt:
- tikai Eiropas Centrālā banka;
 - ECB un komercbankas;
 - ECB un Eiropas komisija;
 - ECB un Eiroparlaments.
17. Kādu secinājumu par valdības makroekonomisko politiku var izdarīt, ja valsts budžeta deficīts ir 2,8%?
- Valdība īsteno stimulējošo monetāro politiku.
 - Valdība īsteno ierobežojošo monetāro politiku.
 - Valdība īsteno stimulējošo fiskālo politiku.
 - Valdība īsteno ierobežojošo fiskālo politiku.
18. Kā valdības visbiežāk sedz valsts budžeta deficītu?
- Palielinot valsts parādu.
 - Samazinot valdības izdevumus.
 - Samazinot nodokļus likmes.
 - Samazinot valdības izdevumus un nodokļu likmes.
19. Ekonomists Lafērs atklāja likumsakarību, ka:
- paaugstinot nodokļa likmi, nodokļu ieņēmumi palielinās;
 - samazinot nodokļa likmi, nodokļu ieņēmumi palielinās;
 - paaugstinot nodokļa likmi, nodokļa ieņēmumi samazinās;
 - paaugstinot nodokļa likmi līdz optimālajai likmei, nodokļu ieņēmumi palielinās, bet pārsniedzot optimālo likmi – samazinās.
20. Valstī ir ekonomiskā izaugsme, ja gada laikā ir palielinājies:
- reālais IKP;
 - reālais IKP uz vienu iedzīvotāju;
 - nominālais IKP;
 - nominālais IKP uz vienu iedzīvotāju.